

Π.3.2.5 Πιλοτική εφαρμογή και αξιολόγηση αντιπροσωπευτικού αριθμού σεναρίων από κάθε τύπο σε διαφοροποιημένες εκπαιδευτικές συνθήκες πραγματικής τάξης

Νεοελληνική Γλώσσα

Α΄ Γυμνασίου

Τίτλος:

«Πάμε σχολείο με ...το σινεμά και το θέατρο»

Συγγραφή: ΜΑΡΙΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΑ

Εφαρμογή: ΜΑΡΙΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΑ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

Θεσσαλονίκη 2014

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΕΡΓΟΥ

ΠΡΑΞΗ: «Δημιουργία πρωτότυπης μεθοδολογίας εκπαιδευτικών σεναρίων βασισμένων σε ΤΠΕ και δημιουργία εκπαιδευτικών σεναρίων για τα μαθήματα της Ελληνικής Γλώσσας στην Α/βάθμια και Β/βάθμια εκπαίδευση» MIS 296579 (κωδ. 5.175), - ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΠΡΑΞΗ, στους άξονες προτεραιότητας 1-2-3 του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση», η οποία συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και εθνικούς πόρους.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: Ι. Ν. ΚΑΖΑΖΗΣ

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: ΒΑΣΙΛΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ: Π.3.2.5. Πιλοτική εφαρμογή και αξιολόγηση αντιπροσωπευτικού αριθμού σεναρίων από κάθε τύπο σε διαφοροποιημένες εκπαιδευτικές συνθήκες πραγματικής τάξης.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΠΑΡΑΔΟΤΕΟΥ: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΟΥΤΣΟΓΙΑΝΝΗΣ

Υπεύθυνος υπο-ομάδας εργασίας γλώσσας: Δημήτρης Κουτσογιάννης

ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

<http://www.greeklanguage.gr>

Καραμαούνα 1 – Πλατεία Σκρα Τ.Κ. 55 132 Καλαμαριά, Θεσσαλονίκη

Τηλ.: 2310 459101, Φαξ: 2310 459107, e-mail: centre@komvos.edu.gr

Α. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

Τίτλος

Πάμε σχολείο με... το σινεμά και το θέατρο

Εφαρμογή σεναρίου

Παρασκευά Μαρία

Δημιουργία σεναρίου

Παρασκευά Μαρία

Διδακτικό αντικείμενο

Νεοελληνική Γλώσσα

Τάξη

Α΄ Γυμνασίου

Σχολική μονάδα

4ο Γυμνάσιο Συκεών Θεσσαλονίκης

Χρονολογία

Από 29-04-2014 έως 13-05-2014

Διδακτική/θεματική ενότητα

5^η ενότητα: Γνωρίζω τον μαγικό κόσμο του θεάτρου και του κινηματογράφου.

1^η ενότητα: Οι πρώτες μέρες στο σχολείο.

2^η ενότητα: Η επικοινωνία στο σχολείο .

8^η ενότητα: Μέρος Γ, Η αφήγηση.

Διαθεματικό

Όχι

Χρονική διάρκεια

9 ώρες

Χώρος

I. Φυσικός χώρος:

Εντός σχολείου: αίθουσα διδασκαλίας, εργαστήριο πληροφορικής

II. Εικονικός χώρος: Edmodo ή οποιοδήποτε εργαλείο Web 2.0 επιλέξει ο/η εκπαιδευτικός, [YouTube](https://www.youtube.com).

Προϋποθέσεις υλοποίησης για δάσκαλο και μαθητή

Με βάση το συνταγμένο σενάριο, για μεγαλύτερη ευχέρεια στην εφαρμογή προτείνεται η χρήση του εργαστηρίου πληροφορικής με δομή κεντρικού βιντεοπροβολέα στον χώρο, ώστε οι μαθητές, καθώς παρακολουθούν κεντρικά, να σημειώνουν ταυτόχρονα κατά ομάδες πάνω στα φύλλα εργασίας με τη βοήθεια του επεξεργαστή κειμένου. Σε περίπτωση που αυτό δεν είναι εφικτό μπορεί να γίνει αρχικά χρήση κεντρικού βιντεοπροβολέα μέσα στην τάξη και οι μαθητές να σημειώνουν χειρόγραφα πάνω στο εκτυπωμένο φύλλο εργασίας και να μεταφερθούν στο εργαστήριο σε μεταγενέστερη φάση για τη σύνθεση και ανάρτηση των κειμένων τους και των video. Σχετικά με την προβολή των ταινιών προτείνεται και τελικά υιοθετήθηκε μετά από αναζήτηση και άλλων εναλλακτικών, η λύση της ενοικίασης από την/τον εκπαιδευτικό όσων από αυτές δε διατίθενται ελεύθερα και με ελληνικούς υπότιτλους στο διαδίκτυο· εναλλακτικά μπορούν να δοθούν οι υπότιτλοι γραπτά στα παιδιά. Από πλευράς ψηφιακού γραμματισμού προϋποτίθεται να είναι εξοικειωμένοι με τον επεξεργαστή κειμένου και το περιβάλλον αλληλεπίδρασης/ κοινωνικής δικτύωσης που θα αξιοποιήσουν για τη δημοσίευση των εργασιών τους (εδώ το Edmodo), καθώς επίσης και με τη μηχανή αναζήτησης, αν και στη συγκεκριμένη περίπτωση γίνεται με καθοδήγηση.

Την εφαρμογή του σεναρίου θα διευκόλυνε προηγούμενη εμπειρία στην ομαδική /ομαδοσυνεργατική διδασκαλία και για τις δυο πλευρές – μαθητών και εκπαιδευτικού.

Σε σχέση με τη σχολική ύλη θεωρείται δεδομένη η προηγούμενη επαφή των παιδιών με την έννοια της αφήγησης, ώστε να δοθεί έμφαση στην οπτική γωνία /

υποκειμενική στάση του αφηγητή.

Εφαρμογή στην τάξη

Το συγκεκριμένο σενάριο εφαρμόστηκε στην τάξη.

Το σενάριο στηρίζεται

Μαρία Παρασκευά, Πάμε σχολείο με ...το σινεμά και το θέατρο, Νεοελληνική Γλώσσα Α΄ Γυμνασίου, 2014.

Το σενάριο αντλεί

-

B. ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ/ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Το σενάριο εναλλακτικά θα μπορούσε να έχει τίτλο: «εικόνες/αναπαραστάσεις του σχολείου μέσα από το σινεμά και το θέατρο»· μέσα από την προβολή κινηματογραφικών ή θεατρικών αποσπασμάτων με θέμα το σχολείο, οι μαθητές καλούνται αρχικά να προβληματιστούν πάνω στην εκπαιδευτική πραγματικότητα, αλλά και στους εκφραστικούς τρόπους με τους οποίους οι συγκεκριμένες τέχνες την αποτυπώνουν και στη συνέχεια να αναπλάσουν στιγμιότυπα μέσα από τις αφηγήσεις τους. Καταλήγουν στη δημιουργία ενός κειμένου που, σε προσχεδιασμένο προφορικό λόγο, προσπαθεί να πείσει τη σχολική κοινότητα για την ανάγκη να αξιοποιηθεί το σενάριο σε σχολική εκδήλωση με θέμα: «πάμε σχολείο με.. το σινεμά και το θέατρο», μέσα στο πλαίσιο που δίνεται αναλυτικά στο τελευταίο φύλλο εργασίας.

Απώτερος στόχος του, μεταξύ άλλων, από πλευράς γνώσεων για τον κόσμο είναι η κριτική θέαση της εκπαιδευτικής πραγματικότητας και η ανάδειξη της σχέσης του σχολείου με την κοινωνία σε αντίθεση με την διαδεδομένη κοινωνικά άποψη που προβάλλει το σχολείο ως ουδέτερο και αποπολιτικοποιημένο μέσο γραμματισμού. Παράλληλα, σε ό, τι σχετίζεται με τις γνώσεις για τη γλώσσα, το σενάριο, αντιμετωπίζοντας το σινεμά και το θέατρο ως μέσα αναγνωστικής πρακτικής της

πραγματικότητας, αποβλέπει στη γενικότερη επαφή με τις πρακτικές οπτικού γραμματισμού, τα εκφραστικά μέσα και τους τρόπους παραγωγής νοήματος των πολυτροπικών κειμένων, όπως είναι για παράδειγμα η κινηματογραφική ταινία. Επιπλέον, επιχειρεί να εξασκήσει την αφηγηματική δεξιότητα των παιδιών μέσα από συγκεκριμένη οπτική γωνία και να επικαλεστεί τις προεκτάσεις της στη διάπλαση ταυτοτήτων αλλά και στην αναμόρφωση της πραγματικότητας γύρω μας μέσω της γλώσσας. Τέλος, ζητά από τους μαθητές να ανασυνθέσουν τις γνώσεις για τον κόσμο που αποκόμισαν από το σενάριο με την προετοιμασία ενός υβριδικού κειμένου επιχειρηματολογίας σε προσχεδιασμένο προφορικό λόγο και σε συγκεκριμένο επικοινωνιακό/κοινωνικό πλαίσιο.

Γ. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σύλληψη και θεωρητικό πλαίσιο

Το σενάριο, επηρεασμένο από τις σύγχρονες μεταρρυθμιστικές τάσεις στον εκπαιδευτικό χώρο και την κυρίαρχη αντίληψη της μετρησιμότητας των σχολικών επιδόσεων με μάλλον ατομοκεντρικά και μονοδιάστατα κριτήρια (όπως η «βούληση» του εκπαιδευτικού και οι «ατομικές ικανότητες και κλίσεις» των μαθητών), προβάλλει την ανάγκη μιας κριτικής θέασης της εκπαιδευτικής πραγματικότητας από τους μαθητές με όχημα στην περίπτωση μας το σινεμά και το θέατρο. Μέσα από την απεικόνιση της σχολικής πραγματικότητας στις δυο αυτές τέχνες, στοχεύει σε πρώτο πλάνο στην ανάπτυξη του οπτικοακουστικού γραμματισμού τους, στο βάθος, όμως, στην ενδυνάμωση του κριτικού γραμματισμού με έμφαση στις κοινωνικές και πολιτικές διαστάσεις του σχολικού γραμματισμού. Συνδυάζει, επομένως, αναγνωστικές πρακτικές της τέχνης του σινεμά και του θεάτρου, αλλά σε συγκεκριμένο ιδεολογικό πλαίσιο, που προέρχεται από την κοινωνιολογία της εκπαίδευσης, την Κριτική Παιδαγωγική και τον κριτικό γραμματισμό και το οποίο θα αναλύσουμε – στον βαθμό που είναι δυνατό – στην

πορεία.

Το θέατρο και ο κινηματογράφος προσεγγίζονται πέρα από την αυτονόητη αισθητική τους αξία και ως γλωσσικές/ ιδεολογικές κατασκευές που στο νόημά τους διεισδύουν τα παιδιά με απώτερο σκοπό να ενισχύσουν τις αναγνωστικές τους πρακτικές για τον κόσμο που τα περιβάλλει. Το θέατρο, που μέσα από την απεριόριστη πολυσημία του δείχνει πως δεν υπάρχει ένας δρόμος για τα πράγματα, αλλά και το σινεμά, μεταφέρουν πολιτιστικές, κοινωνικές και πολιτικές ιδέες που ενισχύουν την αυτάρκεια του μαθητή σε μια ρεαλιστική πρόσληψη της πραγματικότητας, και με την κατάλληλη παιδαγωγική αξιοποίηση καθιστούν το παιδί θεατή με ισχυρή την προσωπική του αναγνωστική ταυτότητα του κόσμου μέσα και έξω από το έργο (Ανδριοπούλου 2010). Επίσης, το σενάριο εστιάζει και στις κοινωνικοπολιτισμικές συνθήκες παραγωγής των έργων, τη συσχέτιση της «λέξης» με τον «κόσμο», του κειμένου με το πλαίσιο (Freire 1985). Αυτή η σχέση ανάμεσα στη λέξη και τον κόσμο συνεισφέρει εκτός των άλλων στην ενίσχυση της ιστορικής αντίληψης των παιδιών για τα γεγονότα.

Στην ανάγνωση του Τρυφώ (les 400 coups) και του Καντέ (entre les murs), το σενάριο άντλησε ιδέες από τις προτάσεις των Gigue (2009) και Sorin (2009) αντίστοιχα, μέσα από το πρόγραμμα «l' image de l' école au cinema», συνολικά, ωστόσο, η προσέγγιση των κειμένων ακολουθεί τάσεις της κριτικής Παιδαγωγικής και του κριτικού γραμματισμού, όπως προαναφέρθηκε.

Συγκεκριμένα υποστηρίζει την τάση της Παιδαγωγικής που θέτει σε αμφισβήτηση την κυρίαρχη κανονιστική αντίληψη πως η εκπαίδευση είναι μια ουδέτερη κατασκευή, χωρίς κοινωνικοπολιτισμικές διαμεσολαβήσεις. Ο θεσμικός γραμματισμός, λοιπόν, δεν είναι πολιτικά ουδέτερος και το σχολείο αναπαράγει κοινωνικές ανισότητες που καλύπτονται πίσω από ατομοκεντρικές θεωρήσεις της εκπαίδευσης. Είναι γνωστό, εξάλλου, πως η συζήτηση για την κρίση του σχολικού γραμματισμού υποκρύπτει άλλα κοινωνικά προβλήματα και παραβλέπει συνήθως τα κενά της κοινωνικής δικαιοσύνης (Gee 2006).

Το σχολείο, λοιπόν, προβάλλει τη μη προνομαϊκή κοινωνική θέση ως φυσική και περιορίζει τα κριτήρια επιδόσεων στο τρίπτυχο μαθητής – γνώση – δάσκαλος, με αποτέλεσμα να αποσιωπούνται οι κοινωνικές διαφορές και να αποϊδεολογικοποιείται η μαθησιακή διαδικασία, παρά το γεγονός ότι πολυάριθμες έρευνες σε όλες τις βιομηχανικές δυτικές χώρες αποδίδουν στην κοινωνική προέλευση του ατόμου τον πρώτο ρόλο για την ανάπτυξη του σχολικού γραμματισμού του. Σε περιόδους που το κοινωνικοπολιτικό πλαίσιο γύρω από την εκπαίδευση διέρχεται κρίση – και αυτό συμβαίνει όταν προκύπτει ανάγκη αναδιανομής του πλούτου από τα κάτω προς τα πάνω – αποσιωπάται ο βαθύς επιλεκτικός ρόλος του σχολείου ως μηχανισμού αναπαραγωγής κυρίαρχων σχέσεων εξουσίας και η εκπαιδευτική πολιτική σταδιακά μετατοπίζει τις ευθύνες του θεσμικού γραμματισμού στα άτομα· αρχίζουν να προπαγανδίζονται φαινομενικά αντικειμενικοί τρόποι επίδοσης για το «ξεδιάλεγμα» των «καλών» από τους «κακούς» που προβάλλουν ως «φυσικό επακόλουθο» την ανάγκη επιβολής επιχειρηματικών μοντέλων ανάπτυξης στον χώρο της εκπαίδευσης, όπως το αγγλοσαξονικό που μας αποδίδει με σαφή τρόπο ο Τόνι Κέι στα «μαθήματα ζωής», στην τρίτη σκηνή που προτείνεται για ανάγνωση στο σενάριο (Νικολούδης 2013).

Ως προς την αφήγηση, η οποία κυριαρχεί ως κειμενικό είδος στο σενάριο, αντιμετωπίζεται ως τρόπος που οργανώνει την εμπειρία και ως όχημα για την πρόσληψη από τους μαθητές του κόσμου που τους περιβάλλει, κυρίως, όμως ως δυνατότητα να αναδιαπραγματευτούν τις ταυτότητές τους μέσα από την υπόδυση άλλων ταυτοτήτων· δεν προσεγγίζεται ως ένα κειμενικό είδος που «επικαλείται το συναίσθημα» ή απλά προσφέρει διέξοδο στις «δημιουργικές τάσεις» και τις «ευαισθησίες των παιδιών», αλλά το σενάριο διερευνά και ευελπιστεί στην πιθανότητα να προκύψουν από τις αφηγήσεις ποικιλίες ταυτοτήτων ως προς το πώς προσλαμβάνονται τα πρότυπα και κυρίαρχα νοήματα και μάλιστα για ένα χώρο οικείο, στον οποίο οι μαθητές είναι τα άμεσα ενδιαφερόμενα πρόσωπα και κατέχουν κεντρικό ρόλο. Η αφήγηση, λοιπόν, δεν περιορίζεται σε μέσο για αναδιήγηση και

αναπαραγωγή της πραγματικότητας, όπως την αποτυπώνουν τα συγκεκριμένα κείμενα, αλλά λειτουργεί ως γλωσσική κατασκευή που αναδεικνύει τη δυναμική των ταυτοτήτων τους και εκφράζει την επανατοποθέτησή τους στον κοινωνικό κόσμο, επίσης, αναδύει ποικίλους ιδεολογικούς προσανατολισμούς σε σχέση με το κοινωνικοπολιτισμικό σύστημα που τα περιβάλλει, συχνά σε ρήξη με αυτό. (Αρχάκης & Τσάκωνα 2011). Το τελικό προϊόν κλίνει προς τα «ισχυρά κειμενικά είδη», εφόσον εμπεριέχει επιχειρηματολογία, ωστόσο το περιεχόμενό του και η υβριδική του μορφή αποβλέπουν να ενδυναμώσουν στάσεις των μαθητών που αντιστέκονται στις πρακτικές και ιδεολογικές θεωρήσεις του κυρίαρχου γραμματισμού, θέμα το οποίο αποτελεί και το επίκεντρο του σεναρίου.

Δ. ΣΚΕΠΤΙΚΟ-ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΤΟΥΣ

Γνώσεις για τον κόσμο, αξίες, πεποιθήσεις, πρότυπα, στάσεις ζωής

Το συνταγμένο σενάριο αναφέρει πως οι μαθητές με αφορμή το σενάριο πιθανώς να προβληματιστούν και να σκεφτούν πως:

- ο τύπος /η ταυτότητα του δασκάλου και του μαθητή δεν παραμένουν αμετάβλητες στο χρόνο, αλλά διαμορφώνονται από τις εκάστοτε πολιτισμικές-κοινωνικές και πολιτικές συνθήκες·
- η μαθησιακή διαδικασία δεν είναι υπόθεση ούτε της ατομικής βούλησης του εκπαιδευτικού ούτε των φυσικών κλίσεων των μαθητών και πως η κοινωνική προέλευση ενός ατόμου αποτελεί βασικό παράγοντα που αποφασίζει για την εκπαιδευτική του εξέλιξη·
- ότι υπάρχουν, ωστόσο, εκπαιδευτικά μοντέλα που προβάλλουν τη μη προνομιακή κοινωνική θέση ως φυσική και εξατομικεύουν τα κριτήρια επιδόσεων για πολιτικούς και οικονομικούς σκοπούς·
- Ότι το σχολείο, επομένως, δεν αποτελεί ένα ουδέτερο και αποπολιτικοποιημένο θεσμικό μέσο γραμματισμού, αλλά αναπαράγει τις ηγεμονικές σχέσεις που

επικρατούν στο κοινωνικό περιβάλλον·

- Ότι το σινεμά και το θέατρο αποτελούν αναγνωστικές πρακτικές της κοινωνικής πραγματικότητας και συμβάλλουν στην κατανόηση του κόσμου γύρω μας·
- αλλά και ότι η τέχνη – εδώ το σινεμά και το θέατρο – αποτελούν εκτός των άλλων γλωσσικές κατασκευές και κείμενα τα οποία διαμορφώνονται κάτω από ορισμένες κοινωνικές συνθήκες και μεταφέρουν μια ιδεολογική στάση απέναντι πάνω στην πραγματικότητα και μια κοσμοθεωρία που την αντιμετωπίζουμε κριτικά·
- ότι τελικά η γλώσσα κάθε φορά που χρησιμοποιείται αναδημιουργεί μέρος του κόσμου γύρω μας και μέσα μας.

Γνώσεις για τη γλώσσα

Με βάση τη συνταγμένη του μορφή το σενάριο στοχεύει ώστε οι μαθητές:

- να προσεγγίσουν το κινηματογραφικό, αλλά και το θεατρικό έργο ως γλώσσα που πέρα από την αισθητική του αξία «σημειώνει» και «σημαίνει» την κοινωνικοπολιτισμική πραγματικότητα γύρω μας·
- να εξασκήσουν επομένως τις αναγνωστικές τους πρακτικές σε πολυτροπικά και μονοτροπικά κείμενα (κριτικές έργων) με απώτερο σκοπό να ενδυναμώσουν σταδιακά την αναγνωστική τους ταυτότητα ως ενεργά υποκείμενα που «ξαναγράφουν τα κείμενα» καθώς τα διαβάζουν·
- να εξασκήσουν τις αφηγηματικές τους ικανότητες, ειδικότερα να υποδυθούν νέες ταυτότητες ώστε να προσεγγίσουν την πραγματικότητα μέσω του αφηγηματικού λόγου·
- να αξιοποιήσουν την αφήγηση ως γλωσσικό τρόπο που υποδηλώνει την κριτική/υποκειμενική τους στάση απέναντι στην πραγματικότητα·
- να εξασκηθούν στην ανάπτυξη κειμένων επιχειρηματολογίας σε προσχεδιασμένο προφορικό λόγο/υβριδικών κειμένων.

Γραμματισμοί

Το σενάριο τείνει να ξεπεράσει τον κλασικό γραμματισμό, γιατί αξιοποιεί κειμενικούς τύπους και είδη, ώστε να ενισχύσει τους μαθητές σε μια κριτική ανάγνωση της πραγματικότητας μέσω της γλώσσας. Τα κείμενα αντιμετωπίζονται ως γλωσσικές κατασκευές που μεταφέρουν κοινωνικές ιδέες, απόψεις και στάσεις και δεν είναι αποκομμένα από την κοινωνικοπολιτισμική πραγματικότητα μέσα στην οποία γεννιούνται· αποβλέπει να ενισχύσει την ανάγνωση των «σημείων» που επιστρατεύονται στα κείμενα όχι απλά ως πηγών πληροφόρησης για την πραγματικότητα αλλά και ως σημείων που τη συνδιαμορφώνουν αλλά και διαμορφώνονται από αυτήν. Επιπλέον, το σενάριο στοχεύει να υπονομεύσει την αντίληψη που αναπαριστά το σχολικό γραμματισμό ως ουδέτερο πολιτικά και το σχολείο ως ένα χώρο πολιτικής αθωότητας που προφυλάσσει τα παιδιά από τις ηγεμονικές σχέσεις που караδοκούν έξω από αυτό, προσδοκά, επομένως να καλλιεργήσει μια στάση αμφισβήτησής του. Στο ίδιο πνεύμα, δεν αποτελεί στόχο η κατάκτηση των προτεινόμενων κειμενικών ειδών αυτών καθαυτών, αλλά η αξιοποίησή τους για την ερμηνεία και την αναμόρφωση του κόσμου που μας περιβάλλει. Στο σενάριο γίνεται προσπάθεια επαγωγικής σύνδεσης των γνώσεων για τον κόσμο με τις γνώσεις για τη γλώσσα, όπου η τελευταία αντιμετωπίζεται ως μέρος του κόσμου· παράλληλα αποβλέπει σε συνδυασμό με τις διδακτικές πρακτικές που αξιοποιούνται να αναδείξει εγγράμματες ταυτότητες που εστιάζουν στις κοινωνικές και ιδεολογικές διαστάσεις της γλώσσας, με απώτερο στόχο την σταδιακή ανάπτυξη του κριτικού γραμματισμού τους (Κουτσογιάννης 2012).

Νέοι γραμματισμοί

Οι νέες τεχνολογίες αποτελούν εδώ το μέσο για ευκολότερη προσέγγιση των πολυτροπικών κειμένων. Επίσης, αξιοποιείται σε περιορισμένο βαθμό η μηχανή αναζήτησης και το Edmodo ως περιβάλλον συνεργασίας. Τέλος, το σενάριο με βάση το συνταγμένο κείμενο, εξασκεί και στην πράξη σε κάθε φάση του τα παιδιά στον

επεξεργαστή κειμένου, στον βαθμό που είναι διαθέσιμο το εργαστήριο πληροφορικής.

Διδακτικές πρακτικές

Οι διδακτικές πρακτικές που προτείνονται στο συνταγμένο κείμενο κινούνται από την πρόθεση να καλλιεργηθεί η κριτική και δημιουργική ικανότητα των μαθητών, ενδυναμώνουν τη συνεργατικότητα και την ερευνητική μάθηση. Οι μαθητές μαθαίνουν να αναζητούν και να συνθέτουν πληροφορίες μέσα από την παρατήρηση, τη σύγκριση και τον αναστοχασμό και με την εκπαιδευτικό σε ρόλο υποστηρικτικό της μάθησης. Στην πράξη πάντως, σε ορισμένες περιπτώσεις, η τελευταία διαδραμάτισε πιο στενά καθοδηγητικό ρόλο, (περιορισμός που επηρέαζε και τη σύνταξη του σεναρίου), λόγω της μικρής ηλικίας των μαθητών, αλλά και των καθημερινών πρακτικών περιορισμών στο σχολείο που έρχονται σε αντίφαση και συχνά σε ρήξη με το κλίμα που περιγράφηκε παραπάνω.

Ε. ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Αφετηρία

Αφόρμηση υπήρξε, από τη μια μεριά, η προηγούμενή μου εμπειρία από την αμεσότητα με την οποία τα παιδιά προσεγγίζουν την πραγματικότητα μέσω της τέχνης και από την άλλη η πεποίθησή μου ότι οφείλουμε να τα εξοικειώνουμε με το σχολείο και την εκπαιδευτική διαδικασία, ώστε να μπορούν και τα ίδια να αξιολογούν και να παρεμβαίνουν στον γραμματισμό που αυτό τους παρέχει και ίσως μέσω της οικείωσης και να το αγαπήσουν. Ειδικότερα, όμως, η επιλογή των συγκεκριμένων κειμένων αλλά και της θεματικής που πραγματεύονται, κινήθηκε και μάλιστα απέκτησε και σαφή προσανατολισμό από τις μεταβολές που συμβαίνουν στην εκπαίδευση και τις ανατροπές που βιώνουμε στη σχολική καθημερινότητά μας, αλλά και μέσα μας, με τις σύγχρονες μεταρρυθμιστικές τάσεις που – κατά την προσωπική μου ανάγνωση – μεταθέτουν τις ευθύνες για την αποτελεσματικότητα του θεσμικού

γραμματισμού αποκλειστικά στα άτομα με παράλληλη αποσιώπηση των κοινωνικών διαστάσεων του θέματος· η τάση αυτή που πλειοψηφούσε ιδεολογικά και στο παρελθόν, τείνει, πλέον να θεμελιωθεί ως «φυσική» και να αναδειχθεί σε κεντρικό κριτήριο για την αξιολόγηση της εκπαιδευτικής διαδικασίας, παραγνωρίζοντας τον σύνθετο, διαρκώς μεταβαλλόμενο και κοινωνικοπολιτικό χαρακτήρα της τελευταίας.

Σύνδεση με τα ισχύοντα στο σχολείο

Το σενάριο στοχεύει να αναδείξει τη γλώσσα ως μέσο ανάγνωσης του κόσμου και προσεγγίζει τα κειμενικά είδη ως προϊόντα κοινωνικών και πολιτισμικών παραγόντων, επιπλέον δεν εμμένει σε αποκλειστικά προφορικές ή γραπτές μορφές λόγου, αλλά και σε υβριδικές, όπως ο προσχεδιασμένος προφορικός. Από πλευράς περιεχομένου εστιάζει στις αφηγήσεις από το θέατρο και το σινεμά, όπως προβλέπεται και στο πρόγραμμα σπουδών ειδικά για την Α΄ Γυμνασίου.

Αξιοποίηση των ΤΠΕ

Οι νέες τεχνολογίες αξιοποιούνται ως μέσα για την άμεση πρόσβαση σε πολυτροπικά κείμενα και την κριτική ανάγνωση των γλωσσικών-σημειωτικών τρόπων τους με απώτερο στόχο την κατανόηση της πραγματικότητας. Σε δεύτερο επίπεδο γίνεται απόπειρα στοιχειώδους εξοικείωσης με την αναζήτηση πληροφοριών μέσω της μηχανής σε συγκεκριμένο πλαίσιο, με βασικές λέξεις κλειδιά και στον βαθμό που εξυπηρετεί τις ανάγκες του σεναρίου. Επιπλέον, οι μαθητές καλούνται να αναρτήσουν τα video τους και αυτό λειτουργεί ως αφορμή για να συζητηθούν επιφυλάξεις για την έκθεση των παιδιών στο διαδίκτυο. Το Edmodo λειτουργεί ως περιβάλλον συνεργασίας που επεκτείνει τα όρια της σχολικής τάξης στον εκτός σχολείου χώρο και διευκολύνει την επικοινωνία (Κουτσογιάννης, Παυλίδου & Χαλυσιάνη 2011). Η δυνατότητα αυτή συνεισέφερε όχι μόνο παιδαγωγικά, αλλά και πρακτικά στην εφαρμογή του σεναρίου, με την έννοια ότι ο ενδοσχολικός χρόνος δεν επαρκούσε.

Τέλος, με τη δημοσίευση των εργασιών τους τα παιδιά κατόρθωσαν να μεταβούν με τη βοήθεια των νέων τεχνολογιών από τον ρόλο του παθητικού δέκτη/

αναγνώστη στο ρόλο του ενεργητικού πομπού/ συγγραφέα. (Κουτσογιάννης & Αλεξίου 2012) .

Κείμενα

- Ανάμεσα στους τοίχους (Entre les murs), Λοράν Καντέ, 2008
- Απόσπασμα από το έργο «Η δεσποινίς Μαργαρίτα», του Ρομπέρτο Ατάιντε
<https://www.youtube.com/watch?v=kscwGTwYIrw>
- Τα 400 χτυπήματα (Les 400 coups), Φρανσουά Τριφό, 1959
- Μαθήματα ζωής (detachment), Τόνι Κέι, 2011
- Απόσπασμα από το θεατρικό έργο «Το μάθημα» του Ευγένιου Ιονέσκο
http://www.youtube.com/watch?v=IMD2pHtj_Jw
<http://www.youtube.com/watch?v=vxzAw-P2OHU>
<http://www.nt-archive.gr/viewsounds.aspx?playID=376&soundFile=0345-02-01>
- Απόσπασμα από κριτική της ταινίας «Ανάμεσα στους τοίχους» (Entre les murs)
<http://www.ego.gr/cinemag/moviespage.asp?catid=10455&subid=2&pubid=1448632>
- Απόσπασμα από την κριτική ταινίας «Μαθήματα ζωής» (detachment)
http://www.cityportal.gr/articles_det1.asp?subcatid=205&article_id=49002
- Τα 400 χτυπήματα
<http://users.uoi.gr/kopi/?p=960>

Διδακτική πορεία/στάδια/φάσεις

Το σενάριο αναρτήθηκε στο Edmodo, όπως προβλεπόταν και από το συνταγμένο σενάριο, λίγες μέρες πριν την εφαρμογή με τις φωτογραφίες των έργων σε πρώτο πλάνο, ώστε να λειτουργήσει σαν μια πρώτη αφορμή για συζήτηση με τα παιδιά.

Σε σχέση με τα έργα που επιλέχθηκαν, προβλήθηκαν τα συγκεκριμένα αποσπάσματα που προβλέπονται και από τα φύλλα εργασίας, ώστε να είναι συμβατά με την ηλικία των μαθητών και επειδή τα παιδιά εκδήλωσαν την περιέργειά τους για τη συνέχεια των έργων τους, πρότεινα να δουν το *Entre les murs* ανεπιφύλακτα, το

Detachment με τους γονείς τους στο σπίτι, όσο για τη *Δεσποινίδα Μαργαρίτα* ακολούθησε συζήτηση για το έργο την οποία θα αναπτύξω στην πορεία. Πάντως σε ό,τι έχει να κάνει με τους ενδιασμούς που είχα για τις σκηνές που θεωρούσα κάπως βαριές στο *Detachment* τα παιδιά με διέψευσαν με τη γνωστή ατάκα: «πως κάνετε, έτσι, κυρία, σιγά! Αυτά δεν είναι τίποτε!». Επειδή τα κινηματογραφικά έργα δεν διατίθενται προς το παρόν με ελληνικούς υπότιτλους ελεύθερα στο διαδίκτυο, τελικά νοίκιασα τις ταινίες, μετά από πολλές προσπάθειες που έκανα να απομονώσω τα αποσπάσματα και να προσθέσω υπότιτλους με ανάλογα προγράμματα, ωστόσο ο πιο αποδοτικός τρόπος ήταν να τις έχω μαζί μου σε dvd. Σε σχέση με το τεχνικό μέρος, όρισα μια ομάδα υπευθύνων που να με βοηθά για τις περιπτώσεις όπου χρειαζόταν να μεταφέρουμε στην τάξη εξοπλισμό και να τον εγκαταστήσουμε και αυτό συνέβαινε, κατόπιν συνεννόησης με τα παιδιά, την ώρα του διαλείμματος. Να προσθέσω, επίσης, ότι για την ολοκλήρωση του συγκεκριμένου σεναρίου, ζήτησα εσωτερικές αλλαγές στο σχολικό πρόγραμμα, ώστε να μπορέσω να το ολοκληρώσω, οπότε δυο από τα δίωρα έγιναν μέσα στην ίδια εβδομάδα. Συνήθως, όμως, βοηθά να μεσολαβεί Σαββατοκύριακο, ώστε να προλάβουν να αλληλεπιδράσουν οι μαθητές στο Edmodo και να γίνει και μια πρώτη αξιολόγηση των κειμένων τους.

Α΄ φάση 1^ο δίωρο: Έγινε ο χωρισμός σε ομάδες των τεσσάρων ατόμων με βάση τις προτιμήσεις των παιδιών: να σημειώσω πως είχα ζητήσει από τα παιδιά να μου δηλώσουν τις προτιμήσεις τους και φρόντισα ώστε ο καθένας να έχει τουλάχιστον έναν από αυτούς που επέλεξε στην ομάδα του και σε μια μόνο περίπτωση ακολούθησα κατά γράμμα τις επιθυμίες της μαθήτριας, χειρισμός που απέδωσε τελικά. Ακολούθησε διανομή των ρόλων σε αναγνώστη, γραμματέα, συντονιστή, χειριστή του υπολογιστή, με βάση το σενάριο: ο πρώτος διαβάζει τα φύλλα εργασίας αλλά και τα κείμενα της ομάδας, εξηγεί και συζητά, ο δεύτερος σημειώνει και γράφει όσα συζητιούνται, ο τρίτος κρατά ημερολόγιο εργασιών και συνεννοείται με τον εκπαιδευτικό και την ολομέλεια σε κάθε φάση, ο τελευταίος, αναλαμβάνει την

αναζήτηση, τις τελικές αναρτήσεις, την ενημέρωση του Edmodo, όλοι μαζί παρουσιάζουν τις τελικές εργασίες. Οι ρόλοι εναλλάσσονταν σε κάθε φάση με πρωτοβουλία των παιδιών, ωστόσο κρατήθηκαν σταθεροί οι περισσότεροι ρόλοι των τεχνικών, οι οποίοι μάλιστα συνεργάζονταν μεταξύ τους και σε αρκετές φάσεις μετέδιδαν τις γνώσεις τους και σε άλλες ομάδες. Ακολούθησε μια πρώτη σύντομη ανάγνωση των φύλλων εργασίας, κατά ομάδες και ολιγόλεπτη συζήτηση για τυχόν απορίες, όπως προβλεπόταν.

Προβλήθηκε το πρώτο απόσπασμα κεντρικά, όχι στο εργαστήριο πληροφορικής, όπως προβλεπόταν από το σενάριο, ώστε οι μαθητές να σημειώνουν ηλεκτρονικά πάνω στα φύλλα εργασίας τις παρατηρήσεις τους με βάση τα ερωτήματα, αλλά στην αίθουσα, γιατί το εργαστήριο εξυπηρέτησε την ημέρα εκείνη έκτακτες ανάγκες του σχολικού προγράμματος. Για κάθε ενδεχόμενο είχα ήδη εκτυπώσει τα φύλλα εργασίας και τα μοίρασα στις ομάδες, ωστόσο τα προέβαλλα παράλληλα και κεντρικά. Γίνεται, λοιπόν, η προβολή και συσκέπτονται για μερικά λεπτά οι ομάδες, στο μεταξύ, μια ομάδα αναζητά κεντρικά στο διαδίκτυο με βάση τη δραστηριότητα στο φύλλο 1, με την επίβλεψη και καθοδήγηση δική μου και οι υπόλοιπες παρακολουθούν.

Στο εξής, όπου αναφέρεται η αναζήτηση στο διαδίκτυο τηρήθηκε η παραπάνω διαδικασία με διαφορετική ομάδα σε κάθε φάση, ώστε να μην καταναλωθεί άσκοπα χρόνος, εκτός από τις ώρες που εργαστήκαμε στο εργαστήριο, όπου εκεί κάθε ομάδα προχωρούσε στη δική της αναζήτηση με στενότερη επίβλεψη από εμένα. Αμέσως μετά, παρουσιάζουν τα συμπεράσματά τους στην ολομέλεια, κάθε ομάδα με βάση διαφορετικό ερώτημα, οι υπόλοιπες συμπληρώνουν και αυτό ισχύει και για τις επόμενες φάσεις. Ακολουθεί συζήτηση με αφορμή τις πολύ ενδιαφέρουσες αντιδράσεις σχετικά με τον τύπο της δασκάλας, τα αισθήματα που τους προκαλεί, το μοντέλο που εκπροσωπεί. Η προσωπικότητα της Μαργαρίτας ξένισε ορισμένους μαθητές που την χαρακτήρισαν υστερική και αυστηρή, («είναι αρκετά.... λίγο στριμμένη, τρελλή, κυρία!») ορισμένες μαθήτριες τη βρίσκουν γοητευτική και ως

ρόλο (μάλιστα θα προτείνουν ανάλογη δραματοποίηση παρακάτω). Ένας μαθητής εκφράζει την άποψη πως «το έργο δείχνει πως ο δάσκαλος πρέπει να είναι αυστηρός για να ... πώς να το πω, έτσι πρέπει να είναι γιατί αλλιώς του παίρνουμε τον αέρα και δεν μαθαίνουμε», άλλοι είπαν πως όχι, μάλλον το αμφισβητεί αυτό το μοντέλο το έργο, δεν το υπερασπίζεται, όπως αρχικά φαίνεται.

Επικαλούνται στο σημείο αυτό τον φωτισμό, το στήσιμο του σκηνικού, την άδεια σκηνή, τα μέσα που χρησιμοποιούνται ώστε να είναι στραμμένη η προσοχή του θεατή στην πρωταγωνίστρια, επιπλέον την ενδυματολογική επιλογή, το μακιγιάζ, το ερμηνευτικό της ύφος, όπως σημειώνεται στα φύλλα εργασίας μιας ομάδας «η Δεσποινίς Μαργαρίτα ντυμένη αυστηρή και βαμμένη σχεδόν τρομακτικά. κινείται νευρικά πέρα δώθε, η φωνή της έχει διαφορετικό τονικό ύφος». Μετά την αποκάλυψη ότι το έργο γράφτηκε σε καιρό δικτατορίας, η συζήτηση άναψε, ακούστηκε πως «ναι, το σχολείο δείχνει ακριβώς πως είναι η κοινωνία», ανέφερε μια μαθήτρια και άλλη μια συμπλήρωσε πως «είναι σαν να είναι η δεσποινίς Μαργαρίτα ο δικτάτορας και η τάξη ο λαός», το τελευταίο, ομολογώ, πως δεν το είχα σκεφτεί έτσι. Προσπάθησα να ρυθμίσω τον χρόνο και άφηνα ορισμένα ζητήματα ανοιχτά, ώστε να διερευνηθούν σε επόμενη φάση, με απώτερο σκοπό να διαμορφώνουν οι μαθητές τις στάσεις τους σταδιακά. Η ανάδειξη των κοινωνικοπολιτισμικών συνθηκών για τη διαμόρφωση του συγκεκριμένου έργου οδήγησε, πάντως σε μεγάλο βαθμό στον επιδιωκόμενο στόχο να υπάρξει μια πρώτη νύξη για την αλληλεπίδραση κοινωνίας, πολιτικής και εκπαίδευσης.

Ακολουθεί σύντομη ανάγνωση του επόμενου φύλλου εργασίας, ώστε να ξεχωρίσουν οι μαθητές πού να εστιάσουν κατά την παρακολούθηση των σκηνών, αλλά και να σκεφτούν πάνω στις επιλογές τους για τις αφηγήσεις που θα δημιουργήσουν. Προβάλλεται η πρώτη, με μεγάλη δυσκολία, τεχνικά προβλήματα με τους υπότιτλους που εμφανίζονταν ετεροχρονισμένα σε σχέση με την εικόνα, επειδή σε πρώτη φάση δεν είχα βρει το έργο με ελληνικούς και πρόσθεσα εγώ κάποιους. Τα παιδιά, βέβαια, καταλάβαιναν ακόμη και από τα αγγλικά, όμως χρειάστηκε να

επαναλάβω την προβολή. Οι μαθητές, γενικά, αντέδρασαν αρνητικά με τη συμπεριφορά του δασκάλου, σχολίασαν τον ρόλο του μικρού «βοηθού» του και μίλησαν μια δυο ομάδες μόνο, οι υπόλοιποι συμπλήρωναν ελάχιστα στοιχεία. Μόλις που προλαβαίνουμε την προβολή του αποσπάσματος από το «ανάμεσα στους τοίχους», ενώ αναβάλλεται ο σχολιασμός του για το επόμενο δίωρο.

2^ο δίωρο: Προβάλλονται στο εργαστήριο τα αποσπάσματα των ταινιών κεντρικά – εγώ μετέφερα μια κεντρική δομή στο χώρο – επαναλαμβάνουμε την προβολή του προηγούμενου, το ένα μετά το άλλο, στη συνέχεια πραγματοποιείται μικρή σύσκεψη των ομάδων και συζήτηση των ερωτημάτων με την ολομέλεια. Οι ομάδες ξανασυσκέπτονται, ώστε να συγκρίνουν τα δυο μοντέλα, αλλά και να σχεδιάσουν τη 2^η δραστηριότητα. Παράλληλα, αξιοποιούν πληροφορίες από την κριτική, τους προτεινόμενους συνδέσμους και από την αναζήτηση στο διαδίκτυο και απαντούν στην πρώτη αποστολή. Στο μεγαλύτερο μέρος της τάξης άρεσε πολύ το κείμενο της κριτικής και ζήτησαν να το διαβάσουν φωναχτά, όπως και έγινε. Ο τύπος του εκπαιδευτικού που προβάλλεται στο *Entre les murs* διχάζει σε πρώτη φάση τις γνώμες των μαθητών, ορισμένοι τον χαρακτηρίζουν και «είρωνα», άλλοι «ελαστικό», κάποιιο άλλοι πολύ «εύκολο». Στη συζήτηση για τα εκφραστικά μέσα του έργου, μεταξύ άλλων μια ομάδα παρατηρεί πως από το έργο απουσιάζει η μουσική, σκέψη που οδηγεί την κουβέντα στο ντοκιμαντερίστικο χαρακτήρα του. Στο σημείο αυτό με αφορμή την αναζήτηση που γίνεται στο διαδίκτυο, (ορισμένοι μαθητές είχαν ήδη δουλέψει στο σπίτι), δίνεται έμφαση στις βιωματικές καταβολές της υπόθεσης της ταινίας, πως βασίζεται σε πραγματικές εμπειρίες ενός εκπαιδευτικού, πως ο πρωταγωνιστής – στην «πραγματική του ζωή» – έχει περάσει από τη σχολική έδρα, επίσης, ότι συμμετέχουν στην ταινία «αληθινοί» μαθητές. Τα παιδιά συνεχίζουν να παρατηρούν πως τα εκφραστικά κινηματογραφικά ή θεατρικά μέσα υποστηρίζουν και συνδιαμορφώνουν το νόημα του κειμένου και την ιδεολογική στάση που προβάλλεται, για παράδειγμα ο τρόπος που είναι στημένη η κάμερα στο έργο στο

Entre les murs, που εστιάζει πολύ στα πρόσωπα των πρωταγωνιστών – του καθηγητή και των μαθητών – «δείχνει πως δεν υπάρχει κυρίαρχος, υπάρχουν συνομιλητές στην τάξη». Δε μιλούν μόνο οι αρχηγοί των ομάδων, εκφράζονται όλοι, παρουσιάζουν μεγάλο ενδιαφέρον για το έργο, τον πολυπολιτισμικό χαρακτήρα της γαλλικής τάξης, τα ονόματα των μαθητών, «πως βρέθηκαν εκεί;» έγινε μικρή αναφορά στην αποικιοκρατία, τις συνοικίες που βρίσκονται στο περιθώριο, σταδιακά φτάνουμε στις δυσκολίες που αντιμετωπίζει ο εκπαιδευτικός να διαχειριστεί προβλήματα της τάξης που απορρέουν από τις κοινωνικές συνθήκες ζωής των μαθητών. Οι μαθητές συσκέπτονται και αποφασίζουν τους ρόλους που θα υποδυθούν στις αφηγήσεις τους, μάλιστα ορισμένοι προτείνουν δραματοποιήσεις, οι περισσότεροι ξεκινούν να γράφουν και ολοκληρώνουν στο σπίτι, μέσω του Edmodo, μέσα στο οποίο παρενέβαινα συχνά για διορθώσεις και ανατροφοδότηση σε δυο ομάδες που είχαν ευκολότερη πρόσβαση.

3^ο δίσωρο: (στην αίθουσα διδασκαλίας) Δυο-τρεις από τις ομάδες παρουσιάζουν τις ιστορίες τους και σε πρώτο πρόσωπο και ένας μαθητής βιντεοσκοπεί. Η βιντεοσκόπηση δεν ενοχλεί κανέναν, το πρόβλημα ορισμένων παιδιών είναι η δημοσίευση, για τον λόγο αυτό χρησιμοποιήσαμε το δικό μου κινητό αυστηρά. Προβάλλεται το απόσπασμα από το μάθημα του Ιονέσκο, το οποίο επειδή παρουσίασε προβλήματα στον ήχο, μας πήρε περισσότερο χρόνο από τον προβλεπόμενο, τα παιδιά στάθηκαν πολύ στις ερμηνευτικές δυνατότητες που δίνει στον ηθοποιό ένας τέτοιος ρόλος. Κάποιοι είπαν για τα «ακαταλαβίστικα» λόγια του καθηγητή στο μάθημα, τους ρώτησα αν τους θυμίζει τίποτε, γελάσαμε όλοι μαζί με τον τρόπο που παραδίδουμε εμείς οι καθηγητές τα μαθήματα, το λεξιλόγιο που χρησιμοποιούμε, την αποστήθιση στην οποία εξαναγκάζονται τα παιδιά, τελικά ο Ιονέσκο περιέγραφε «εμάς». Εδώ, σχεδόν, ολοκληρώνεται η α' φάση και προχωρούμε στην β' φάση κάπου στην αρχή της δεύτερης ώρας.

Ξαναδιαβάζονται τα φύλλα εργασίας με έμφαση όχι μόνο στα ερωτήματα που θα συζητηθούν, αλλά και στις τελικές αποστολές, προβάλλονται τα αποσπάσματα όπως περιγράφεται και στην προηγούμενη φάση, ο χρόνος οριοθετείται όσο γίνεται από την εκπαιδευτικό. Προβάλλεται η πρώτη σκηνή, σημειώνουν, μετά η δεύτερη, σημειώνουν και μιλούν μεταξύ τους. Στη φάση αυτή, τονίζεται η σχέση του σχολείου με την κοινωνία, όπως αποτυπώνεται και στα φύλλα εργασίας. Επιπλέον, γίνεται μια συζήτηση για την υποβάθμιση του εκπαιδευτικού και επεκτεινόμαστε στις αντιστοιχίες με τη χώρα μας. Μάλιστα, τους είχα ζητήσει από πριν προφορικά να μιλήσουν με τους γονείς τους για τη στάση που βλέπουν να καλλιεργείται από τα μέσα απέναντι στο επάγγελμα του εκπαιδευτικού, την υπευθυνότητα με την οποία το ασκεί, κατά πόσο είναι κατευθυνόμενη η κοινή γνώμη.

Στη δεύτερη σκηνή τα παιδιά παρατηρούν πως άδικα λογοδοτεί η ψυχολόγος στο γονιό για ό,τι συνέβη. Ζητούν να ξαναδούν τη σκηνή και κάνουμε μια μικρή νύξη για τα όρια των ευθυνών του εκπαιδευτικού και του γονιού και εδώ τελειώνει ο χρόνος.

Β' φάση: 1^ο 2ωρο: Η εφαρμογή συνεχίστηκε στην αίθουσα, όπου αυτή τη φορά μετέφερα δυο μικρούς φορητούς υπολογιστές δικούς μου, έναν του σχολείου και μια κεντρική δομή για προβολή. Ξαναδιαβάστηκαν τα φύλλα εργασίας πολύ σύντομα και προχωρήσαμε στην προβολή. Δεν υπήρχε σύνδεση στο διαδίκτυο και αξιοποίησα τον πλοηγό του κινητού μου, ώστε να μπορούν οι μαθητές να μπαίνουν στο Edmodo, να διορθώνουν και να αναρτούν. Οι υπόλοιπες ομάδες δούλεψαν συμβατικά, άλλοι ηθελημένα, γιατί θεωρούσαν ότι δεν είχαν μεγάλη άνεση με τον επεξεργαστή κειμένου κι άλλοι απλά υποχωρώντας.

Στην τρίτη σκηνή με τις κατάλληλες ερωτήσεις φρόντισα να εστιάσω στην «επιχειρηματική» διάσταση που δίνεται στην εκπαίδευση και τις επιπτώσεις της στις συνθήκες ελευθερίας που προϋποθέτει η εκπαιδευτική διαδικασία. Συζητήσαμε για τους ιδιώτες, τι σημαίνει «ανεβαίνει η τιμή των ακινήτων λόγω των υψηλών

επιδόσεων». Μιλήσαμε λοιπόν για το μοντέλο των ιδιωτικοποιημένων σχολείων, τον έλεγχο και την αξιολόγηση μιας σχολικής μονάδας με κριτήρια που δεν έχουν σχέση με την εκπαίδευση, αλλά με την αγορά. Ορισμένα από τα παιδιά, ίσως τα περισσότερα στη συγκεκριμένη τάξη, έδειξαν να είναι «πολιτικοποιημένα» και να συζητούν για την πραγματικότητα γύρω μας με τους γονείς τους, με όρους κοινωνικούς και πολιτικούς. Για το ιδιωτικό κεφάλαιο στα σχολεία π.χ. «πώς θα σας φαινόταν αν κάποιος εύπορος χρηματοδοτούσε το σχολείο μας και αγοράζαμε περισσότερους υπολογιστές;» ορισμένα παιδιά είπαν πως «αυτό θα βοηθούσε στη βελτίωση των εγκαταστάσεων». Μια ομάδα, ωστόσο, ανέτεινε πως «το κράτος τα πληρώνει αυτά». Τους ρώτησα αν θα είχε επιπτώσεις στην ελευθεροστομία μας το να αγοράζε για μας υπολογιστές ή θρανία κάποιος ιδιώτης. «Κι αν αυτός δεν ήταν ένας, αλλά πολλοί ανώνυμοι σε μια μεγάλη εταιρία που το λιγότερο που μπορεί να συμβαίνει είναι να ενδιαφέρεται αποκλειστικά για το κέρδος;» Και με βάση την ταινία: «ποια δικαιώματα έχει ο «επισκέπτης» αυτός να επεμβαίνει στην εκπαίδευση; Μήπως καταργείται η ελευθερία του λόγου έτσι;» Και πολλά άλλα παρόμοια. Ανταποκρίθηκε μεγάλο μέρος των ομάδων στον «πολιτικό» προσανατολισμό των σεναρίων, κάποια παιδιά όμως όχι, και αυτό είχε σε μεγάλο βαθμό να κάνει όχι με το νεαρό της ηλικίας αλλά με την κυρίαρχη τάση των τελευταίων δεκαετιών να αντιμετωπίζεται και από τους ενηλίκους η πραγματικότητα αποσπασματικά και χωρίς να λαμβάνονται υπόψη κοινωνικοί/ πολιτικοί παράγοντες. Ξαναείδαν το απόσπασμα, μιλήσαμε για το τύπο, την κοινωνική σύνθεση της περιοχής στην οποία αναφέρεται η ταινία, ήρθε η συζήτηση στις συνοικίες της Θεσσαλονίκης, στις διαφορές μεταξύ των σχολείων, πως όπου οι γονείς έχουν τη δυνατότητα να ασκήσουν πολιτική πίεση (ισχυροί κυρίως οικονομικά), έχουμε και καλύτερα σχολεία, τις κοινωνικές ανισότητες γενικότερα, ξαναήρθε η κουβέντα στο *Entre les murs* και τους «έγχρωμους μαθητές», τους μίλησα για το πώς βιώνω προσωπικά την εκπαίδευση τα τελευταία χρόνια, όλα αυτά, ωστόσο δεν μπορούν περιγραφούν με μεγαλύτερη

λεπτομέρεια εδώ. Αρχισαν να παίζουν σατιρίζοντας την ατάκα του έργου *I love teachers!*.

Οι ομάδες, παράλληλα, συνεργάζονται για τη συγγραφή των αφηγήσεών τους και οι συζητήσεις συνεχίζονται και ξεχωριστά με την κάθε ομάδα, εκτός από μια η οποία δείχνει να έχει θέματα συνεργασίας, έτσι έμεινα μαζί τους για καλύτερο συντονισμό, χωρίς το επιθυμητό αποτέλεσμα. Οι ομάδες συνεργάζονται για τη συγγραφή των κειμένων τους και τους δίνεται παράλληλα το τελευταίο φύλλο, το 4^ο. Μια ομάδα προτείνει να συμπτύξει τρεις οπτικές σε μια και να παρουσιάσει δραματοποιημένο το κείμενο στην τάξη και συζητούμε μαζί κάποιες λεπτομέρειες. Η εργασία συνεχίζεται στο σπίτι μέσω του Edmodo, όπου στο μεσοδιάστημα οι μαθητές αναρτούν τις εργασίες τους και αλληλεπιδρούν μεταξύ τους. Η εκπαιδευτικός παρεμβαίνει μέσω του επεξεργαστή με σχολιασμό και παρακολούθηση αλλαγών. Εναλλακτικά, με βάση το συνταγμένο σενάριο, μπορούν να χρησιμοποιηθούν αποτελεσματικότερα εργαλεία συνεργατικής γραφής όπως το Google.docs, αλλά οι προτάσεις στο σενάριο, που γράφτηκε μετά τα μισά της σχολικής χρονιάς, διαμορφώθηκαν με βάση τα χαρακτηριστικά της συγκεκριμένης τάξης μαθητών που στην πλειοψηφία τους δε διέθεταν ηλεκτρονική διεύθυνση, έτσι, εκτός από άλλους λόγους, προτιμήθηκε και γι' αυτόν η λύση του Edmodo.

Η εκπαιδευτικός, στις φάσεις που οι ομάδες συσκέπτονται, κινείται από ομάδα σε ομάδα, συζητά με καθεμιά ξεχωριστά και αναφέρει στην ολομέλεια τις παρατηρήσεις τους, δείχνει ευελιξία σε σχέση με πρωτοβουλίες των παιδιών που μεταβάλλουν ίσως τον αρχικό σχεδιασμό του σεναρίου ή τις έχει κατά νου για να τις εντάξει σε ένα άλλο σενάριο ή πλαίσιο διδασκαλίας αργότερα και σε κάθε περίπτωση ενθαρρύνει τις προσπάθειες των παιδιών. Ακόμα, τονίζει στους μαθητές να συνθέτουν τις εργασίες τους λαμβάνοντας υπόψη τις μέχρι εκείνη τη στιγμή παρατηρήσεις και γνώσεις τους για το θέμα μέσα από σύντομη επισκόπηση των σημειώσεών τους στα φύλλα εργασίας. Πραγματικά, παρατηρείται κατά την εφαρμογή πως οι μαθητές είναι προσαρμοσμένοι να λειτουργούν πάνω σε ένα

συγκεκριμένο μάθημα της ημέρας, με τη ατομική τους εργασία που αποτελείται από ένα γραπτό κείμενο που αξιολογείται άπαξ· δεν εντάσσονται εύκολα στο κλίμα διδασκαλίας όπου τα διδακτικά συμβάντα δεν αντιμετωπίζονται μεμονωμένα, αλλά συνδυάζονται σε μια μακροπροθεση προοπτική αλλά ούτε και της παραγωγής κειμένων που αναθεωρούνται στην πορεία με απώτερο σκοπό μια πιο ολοκληρωμένη και σύνθετη προσέγγιση του θέματος που διερευνούμε.

Επίσης, φροντίζει να μην προβάλλει τις δικές του απαντήσεις, ωστόσο στην πράξη λόγω του ιδεολογικού προσανατολισμού του σεναρίου, εκφράστηκε κάποιες φορές με σαφήνεια η ιδεολογική μου θέση, συνήθως, όμως, άφηνα τα παιδιά να ανακαλύψουν και να προβληματιστούν, τροποποιώντας στην πράξη ανάλογα με τις ανάγκες και τις ερωτήσεις του φύλλου εργασίας. Επέμεινα, ιδιαίτερα, όπως περιγράφηκε και παραπάνω, στον κοινωνικοπολιτικό προσανατολισμό του σεναρίου που αποτελεί και τον πυρήνα του. Η ηλικία των παιδιών δε δεσμεύει, απλά επιστρατεύονται σε μεγαλύτερο βαθμό επαγωγικοί τρόποι στη διδασκαλία.

Ώρα: Αφιερώθηκε περίπου μια ώρα σε παρουσιάσεις, αλλά και διορθώσεις και σχολιασμό των κειμένων. Αρκετές από τις εργασίες ολοκληρώθηκαν εκτός των ωρών του μαθήματος λόγω πίεσης χρόνου. Ιδιαίτερα εντυπωσιακή ήταν η παρουσίαση της ομάδας που συνδύασε τις οπτικές όλων των αποσπασμάτων. Οι μαθητές δεν σατίρισαν απλά τον αυταρχικό τύπο του δασκάλου, την «υστερική» δασκάλα που θύμιζε τη Δεσποινίδα Μαργαρίτα: «καλημέρα! κούρασηη, αχ κούρασηη, ουφ», ομολογώ, ωστόσο, πως αντιμετώπιζαν και τους δυο αυτούς τύπους με συμπάθεια, αλλά μιμήθηκαν με ιδιαίτερα ευφάνταστο τρόπο τον τύπο του «χαλαρού» ή αλλιώς «εύκολου» δασκάλου: «Χαρά, χαρά, χαρά! Μαζί, παιδιά μου, θα κάνουμε το μάθημα μες στη χαρά, ευχάριστα, βιωματικά, χαρούμενα, γλυκά μου, παιδάκια!». Κλείσαμε σύντομα τις παρουσιάσεις γιατί προείχε η προετοιμασία για τις εξετάσεις του Ιουνίου.

Ακολουθούν ενδεικτικές δραστηριότητες/ εργασίες των μαθητών:

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

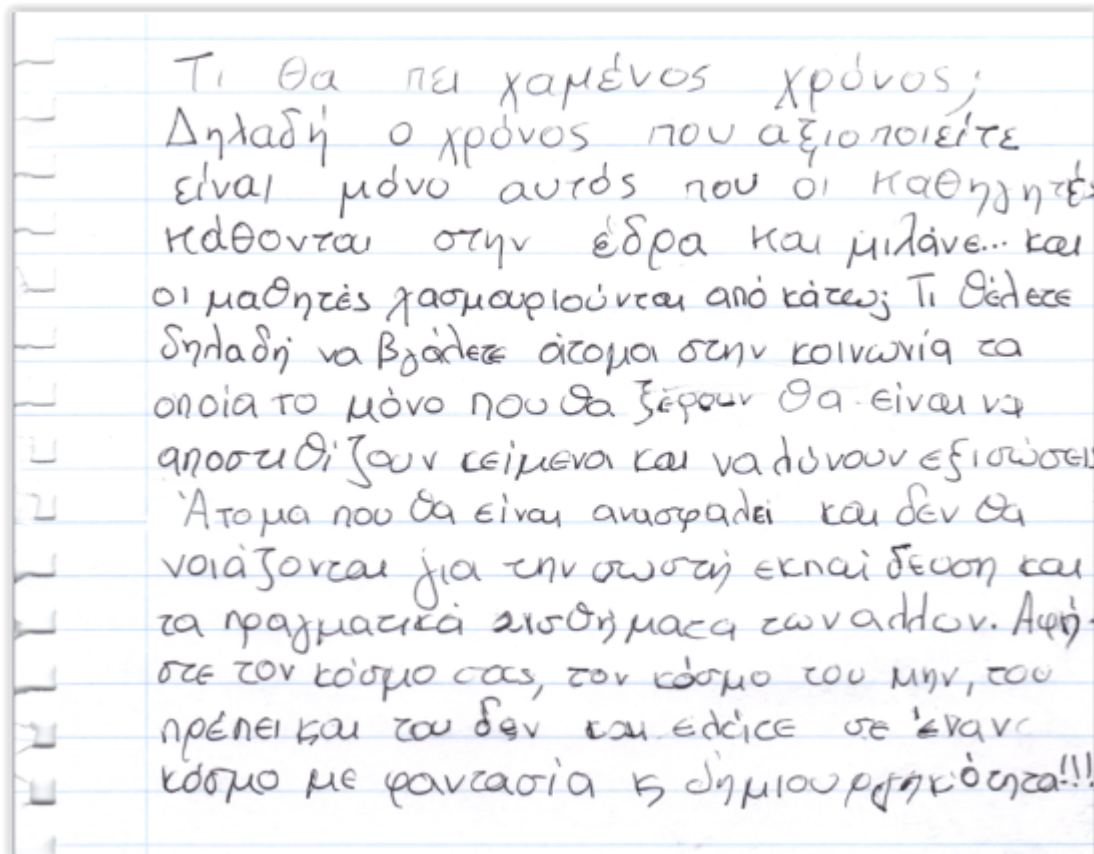

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Εικόνα 2. σκέψεις/προσχέδιο για την τελευταία δραστηριότητα

Οι καθηγητές πιστεύουν ότι οι εκδηλώσεις είναι χάσιμο χρόνου, ειδικά σε τέτοιες περιόδους, που φτάνουν οι εξετάσεις. Όμως όπως και το μάθημα διαμέσω του βιβλίου είναι και αυτό μάθημα. Έτσι όπως με το βιβλίο έτσι και με την εκδήλωση, τα παιδιά μαθαίνουν και κατά την γνώμη μου δραστηριοποιούνται περισσότερο, από ότι να κοιτάνε μέσα στο βιβλίο και ο δάσκαλος να μιλάει. Ακόμη, πιστεύω ότι όταν τα παιδιά δραστηριοποιούνται και τους αρέσει περισσότερο από το μάθημα και όπως όλοι όταν ενδιαφερόμαστε μαθαίνουμε πολύ πιο εύκολα. Τέλος, τα παιδιά θα «ξεσκάσουν», γιατί θα κάνουν κάτι διαφορετικό και θα ξεφύγουν από την μονοτονία της καθημερινότητας και θα αναλάβουν διάφορες πρωτοβουλίες. Έτσι θα γίνουν πιο υπεύθυνη πολίτες και πιο συνειδητοποιημένοι.

Εικόνα 3. σκέψεις/προσχέδιο για την τελευταία δραστηριότητα

Οι σκέψεις του δασκάλου όταν ακουει, ότι πρέπει να αλλάξει τις παιδαγωγικές μεθόδους για να βγάλει κέρδος ο manager του σχολείου.

-Εγώ δεν το ανέχομαι αυτό! Δεν θα αλλάξω τις μεθόδους που τόσα χρόνια ξέρω ότι αποδίδουν καρπούς. Δεν θα ξεφτιλίσω την εκπαίδευση και την παιδεία για να βγάλει χρήματα ο manager. Δεν θα κοροιδέψω τα παιδιά που θέλουνε να μορφωθούνε. Προτιμώ να μείνω χωρίς δουλειά παρά να κάνω μαθητές οι οποίοι αργότερα, που θα γίνουν ενεργοί πολίτες να έχουν ως πρώτο και μοναδικό στόχο τους τα χρήματα και να μην δίνουν σημασία στην ευτυχία, στην αγάπη, στην μόρφωση. Εγώ φεύγω, και καλά θα κάνουν και οι υπόλοιποι δάσκαλοι να φύγουν αν θέλουν να λέγονται δάσκαλοι, γιατί η πρώτη αρμοδιότητα του δασκάλου να κάνει καλούς πολίτες που θα μπορούν να λέγονται άνθρωποι με όλοι τη σημασία της λέξεως.

Αυτά είχα να πω ως δάσκαλος και ως άνθρωπος. Το τι θα γίνεται είναι στην δική σας κρίση και στα δικά σας χέρια.

Εικόνα 4. σκέψεις για τη σκηνή στο DETACHMENT: η σύγκρουση του εκπαιδευτικού με τον επισκέπτη

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Εικόνα 5. φορητοί υπολογιστές στην τάξη

Εικόνα 6. ομάδες με φορητούς.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Εικόνα 7.ομάδα χωρίς φορητούς

ΣΤ. ΦΥΛΛΟ/Α ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Α΄ ΜΕΡΟΣ: «Ο ΔΑΣΚΑΛΟΣ ΜΕΣΑ ΣΤΟ ΣΥΣΤΗΜΑ»

ΔΙΑΡΚΕΙΑ: 2+ 1 ΩΡΑ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΕΙΣ

1^ο ΔΙΩΡΟ

ΦΥΛΛΟ 1

Αφόρμηση: Ας παρακολουθήσουμε ένα μικρό απόσπασμα από το έργο: «Δεσποινίς Μαργαρίτα». Σημειώνετε στο φύλλο εργασίας.

Από 2':30'' μέχρι 4':00'' «ο δάσκαλος»

<http://www.youtube.com/watch?v=kscwGTwY1rwo>

-Ποια άποψη για τις σχέσεις με τους μαθητές προβάλλεται; ποιος ο ρόλος του δασκάλου και ποιος του μαθητή σύμφωνα με τα λόγια της πρωταγωνίστριας;

-Ποια εκφραστικά μέσα χρησιμοποιούνται; (κινήσεις, εκφράσεις προσώπου, σώματος, φωνή, σκηνικά, σκηνοθεσία κ.λ.π.)

-Ποια πιστεύετε πως είναι η θέση του συγγραφέα του κειμένου ή και του σκηνοθέτη για το εκπαιδευτικό σύστημα; Βρίσκεις αναλογίες με τη δική σου τάξη;

Δραστηριότητα: βάλτε στη μηχανή αναζήτησης στοιχεία της ταυτότητας του έργου, όπως τα βλέπετε στην παραπάνω αφίσα. Πότε γράφτηκε και κάτω από ποιες κοινωνικές συνθήκες; Μπορεί ενδεχομένως να έχει πολιτικές διαστάσεις το απόσπασμα που είδατε;

Κουβεντιάστε με τις ομάδες σας και εκθέστε τις απόψεις σας προφορικά στην ολομέλεια.

ΦΥΛΛΟ 2

Παρακολουθούμε και συγκρίνουμε δυο σκηνές από δυο διαφορετικά κινηματογραφικά έργα και σημειώνουμε πάνω στα φύλλα εργασίας τις παρατηρήσεις μας:

α. “les 400 coups” : Από 2’: 50’’ ως 10’:15’’

β. «entre les murs» (ανάμεσα στους τοίχους) από 7’: 35’’ μέχρι 12’:34’’

« ..πνευματώδης μια λέξη που θα την εξηγήσουμε σε λίγο[...] τι μου προτείνετε; Αϊσατά...»

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

- Πώς συμπεριφέρεται ο δάσκαλος στους μαθητές; πώς οι μαθητές στον δάσκαλο και τι αισθήματα δείχνουν να τρέφουν η μια πλευρά για την άλλη;
- ποιος κυριαρχεί στο μάθημα –ο δάσκαλος ή ο μαθητής- στη μια περίπτωση και στην άλλη; υπάρχει διάλογος μεταξύ τους;
- ποιο είναι το αντικείμενο διδασκαλίας; Παρουσιάζει ενδιαφέρον για τους μαθητές;
- ποιος τρόπος διδασκαλίας προβάλλεται στο ένα και ποιος στο άλλο;
- πώς αντιδρούν οι μαθητές;
- πώς κρίνετε τη στάση τους απέναντι στο σχολείο; Ποιο πιστεύετε ότι είναι το πρότυπο του καλού μαθητή στο συγκεκριμένο σχολείο; ποιο στο δικό σας;
- Υπάρχουν στοιχεία που να δηλώνουν τις κοινωνικές καταβολές τους;
- Μπορεί ο εκπαιδευτικός να διαχειριστεί όλα τα προβλήματα των παιδιών;

-Με ποια μέσα αποδίδονται τα παραπάνω χαρακτηριστικά από τον σκηνοθέτη της ταινίας και τους ηθοποιούς;

-Πώς και με ποια κινηματογραφικά μέσα τονίζεται η διαδραστικότητα στη διδασκαλία; πώς η κυριαρχία του ενός; Πώς χρησιμοποιεί την κάμερα; Πώς κινείται αυτή και πού εστιάζει; δείχνει από κοντά ή από μακριά τους ηθοποιούς και γιατί;

-Πως ερμηνεύουν το ρόλο οι ηθοποιοί;(κινήσεις, χειρονομίες, εκφράσεις, βλέμματα, συναισθηματικές αποχρώσεις, εντάσεις, συγκρούσεις κ.λ.π.), τους δείχνει πολλή ή ελάχιστη ώρα στην οθόνη;

-Τελικά τι είδους εκπαιδευτικά μοντέλα εφαρμόζουν τα δυο αυτά σχολεία; Μοιάζουν με τα σχολεία στα οποία έχετε φοιτήσει ή φοιτάτε σήμερα;

-Διαβάστε συμπληρωματικά απόσπασμα από κριτική του έργου και συζητήστε το. Μπορείτε να το αξιολογήσετε και στην επόμενη αποστολή:

- ΑΝΑΜΕΣΑ ΣΤΟΥΣ ΤΟΙΧΟΥΣ: [...]Γιατί ανάμεσα σ' αυτούς τους τοίχους δεν υπάρχουν καθησυχαστικά κλισέ για «την πάλη και τον θρίαμβο» ενός εκπαιδευτικού απέναντι στους απείθαρχους έφηβους μαθητές του. Αντιθέτως. Οσοι λευκοί, μεσοαστοί φοράμε τη μόρφωση και τις καλές μας προθέσεις ως πανάκεια απέναντι στην ταξική σύγκρουση, τον ρατσισμό ή την επικοινωνία με την νέα γενιά, ας είμαστε έτοιμοι για ψυχρολουσία. Ή μάλλον για μπουγέλωμα. Μπροστά στον μαυροπίνακα στέκεται ένας νέος καθηγητής. Ανοιχτός, καλοπροαίρετος, πειστωμένος να εισχωρήσει στα μυαλά αυτών των 14χρονων παιδιών μεταναστών. Ένας πραγματικός δάσκαλος που έχει κάτι να πει. Μόνο που αυτό το ουράνιο τόξο επιδερμίδων, νοοτροπιών και αντιλήψεων δεν ενδιαφέρεται να ακούσει. Πολύ απλά γιατί τα παιδιά αυτά έχουν μεγαλώσει στο 20ο γεωγραφικό διαμέρισμα του Παρισιού, καταφύγιο των προσφύγων από τα τέλη του 19ου αιώνα, και η κοινωνική παιδεία του δρόμου τούς έχει χαρτογραφήσει προδιαγεγραμμένη πορεία: φάμπρικα, κουζίνα, ταμείο ανεργίας ή ακόμα και φυλακή. Είναι τουλάχιστον αστείο να περιμένει ο λευκός Γάλλος να τους μάθει υπερσυντέλικο ως λύση των προβλημάτων τους.

-Προαιρετικά, διαβάστε ολόκληρη την κριτική εδώ:<http://www.e-go.gr/cinemas/moviespage.asp?catid=10455&subid=2&pubid=1448632>

-Επίσης για την ταινία: «τα 400 χτυπήματα» εδώ: <http://users.uoi.gr/kopi/?p=960>

Αποστολές:

1η Βάλτε στην μηχανή αναζήτησης στοιχεία της ταυτότητας των ταινιών που βλέπετε στην αφίσα και βρείτε πληροφορίες γι'αυτές (πότε δημιουργήθηκαν, με ποια πιθανή πρόθεση, η υπόθεση, συντελεστές)-συζητείστε το με την ομάδα σας και παρουσιάστε στην ολομέλεια.

2^η Χωριστείτε σε δυο υποομάδες, επιλέξτε μια από τις δυο ταινίες και γράψτε από μια ιστορία με σκοπό να την αφηγηθείτε σε α' πρόσωπο μπροστά στη βιντεοκάμερα του σχολείου.

Ιστορία 1η: Αφηγηθείτε τη σκηνή από τη σκοπιά/την οπτική γωνία του δασκάλου Προσπαθήστε μεταξύ άλλων να ερμηνεύσετε μέσα από την αφήγηση τη στάση απέναντι στους μαθητές του, τα συναισθήματα, τις σκέψεις του.

Ιστορία 2^η: Αφηγηθείτε τη ίδια σκηνή από τη σκοπιά/οπτική γωνία μαθητή ή μαθήτριας της τάξης. Προσπαθήστε μεταξύ άλλων να ερμηνεύσετε μέσα από την αφήγηση τη στάση τους απέναντι στο μάθημα και το δάσκαλο, εκφράστε τα συναισθήματα, τις σκέψεις σας

Καθώς γράφετε να συμβουλευέστε: α. τις σημειώσεις σας πάνω στα φύλλα εργασίας σχετικά με τις σκέψεις και προβληματισμούς που προέκυψαν από την παραπάνω συζήτηση β. τις πληροφορίες για το έργο αλλά και γ. το απόσπασμα από την κριτική

Να αναρτήσετε στο edmodo τις εργασίες σας.

Εναλλακτικά: Αφηγηθείτε τη σκηνή από την οπτική του ηθοποιού που ερμήνευσε τον ρόλο του καθηγητή. Πού σας δυσκόλεψε και πού σας γοήτευσε ο ρόλος; Μια συνέντευξη του πρωταγωνιστή πιθανά να βοηθήσει. Αναζητήστε στο διαδίκτυο...

2^ο δώρο:

ΦΥΛΛΟ 3

-Παρουσιάστε τις εργασίες σας από την προηγούμενη φάση...

Και μια κωμική νότα...

Δείτε ένα απόσπασμα από το θεατρικό έργο: «Το μάθημα»

http://www.youtube.com/watch?v=IMD2pHtj_Jw

<http://www.youtube.com/watch?v=vxzAw-P2OHU> (στα γαλλικά από μαθητικό σχήμα)

(αν σας ενδιαφέρει μπορείτε να ακούσετε όλο το έργο από το αρχείο του εθνικού θεάτρου:

<http://www.nt-archive.gr/viewsounds.aspx?playID=376&soundFile=0345-02-01>)

-Ποια είναι η στάση του καθηγητή απέναντι στη μαθήτριά;

-ποιες οι αντιδράσεις της μαθήτριάς;

-τι είδους διδασκαλία προβάλλεται και τι είδους σχέση διαμορφώνεται; Ποιος κυριαρχεί στη διαδικασία της μάθησης;

-Ποιο το περιεχόμενο της διδασκαλίας; Πιστεύεις ότι είναι σημαντικά αυτά που μεταδίδονται; Βρίσκεις αναλογίες με τη δική σου τάξη;

-Τελικά, ποια χαρακτηριστικά της διαδικασίας της μάθησης /της διδασκαλίας διακωμωδούνται στο έργο; Εσύ ποιες καθημερινές σκηνές θα επέλεγες να διακωμωδήσεις;

Αν υπάρχει χρόνος: Προφορικά στην τάξη : σκεφτείτε και συζητήστε τις διαφορές ή ομοιότητες των εκφραστικών μέσων θεάτρου και σινεμά. Σημειώστε...

2^η φάση: Το σχολείο και η κοινωνία:

Διάρκεια: 2+2 ώρες παρουσίαση

ΦΥΛΛΟ 4

«ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΖΩΗΣ» :

Η ιστορία μας -που θα δείτε μόνο μερικά αποσπάσματά της- διαδραματίζεται σ' ένα σχολείο των ΗΠΑ.

-Ας δούμε την πρώτη σκηνή:

1^η σκηνή: 1':08'' μέχρι 3':25''

«δεν ήμουν καλή στο σχολείο...»

- Ποια στάση εκφράζουν απέναντι στο σχολείο τα πρόσωπα που εμφανίζονται στη σκηνή;

-Γιατί χαρακτηρίζουν το σχολείο ως «κοινωνική εμπειρία»;

-Ποια γνώμη έχουν για το επάγγελμα του εκπαιδευτικού; Το αντιμετωπίζουν ως επάγγελμα με κύρος; Τελικά, ποια πιστεύετε πως είναι η θέση του εκπαιδευτικού στη συγκεκριμένη κοινωνία τον εκτιμούν ή τον απαξιώνουν;

-Ποια νομίζεις πως είναι η προσωπική θέση του δημιουργού / των δημιουργών της ταινίας απέναντι στο θέμα; Με ποια εκφραστικά μέσα και τεχνικές αποδίδεται η στάση αυτή στην οθόνη;

- Ισχύουν αυτά στην σύγχρονη ελληνική πραγματικότητα; Συζητήστε το στην τάξη, αλλά και στο σπίτι με τους δικούς σας. Φέρτε τα συμπεράσματά σας στην τάξη για να τα συζητήσουμε την επόμενη φορά.

2^η Παρακολουθήστε τη δεύτερη σκηνή, σημειώστε πάνω στο φύλλο εργασίας και συζητήστε μεταξύ σας προφορικά:

34' :00'' μέχρι 34' : 40''

-Έχει δίκιο ο γονιός που διαμαρτύρεται; Σε ποιο βαθμό ευθύνεται ο εκπαιδευτικός; Μπορεί να λύσει όλα τα προβλήματα μόνος του;

-Πώς αισθάνεται η ψυχολόγος του σχολείου; Για ποιο λόγο πιστεύετε;

Υποστηρικτικά διαβάστε το παρακάτω απόσπασμα από την κριτική του έργου:

“detachment” - Μαθήματα ζωής:

(Αν σας ενδιαφέρει δείτε την ολόκληρη εδώ:

http://www.cityportal.gr/articles_det1.asp?subcat_id=205&article_id=49002)

απόσπασμα από την κριτική:
... Δεν είναι η στρεβλή εκπαίδευση που μας φταίει, η εκπαίδευση είναι κομμάτι της κοινωνίας μας και καθρεφτίζει τη βαθιά παθολογία της αμερικάνικης και όχι μόνο κοινωνίας. Μιας κοινωνίας, που αφού έχει απαξιώσει τους πάντες και τα πάντα, δημιουργεί παιδιά βαθιά πληγωμένα και προβληματικά. «Καθρέφτης σου είμαι, κοινωνία, και σου μοιάζω».

-Τι γνώμη έχει ο κριτικός της ταινίας για το παραπάνω θέμα; Σε ποιο βαθμό ευθύνεται το σχολείο για τέτοιου είδους συμπεριφορές των παιδιών;

3^η ΣΚΗΝΗ: 45' : 50'' μέχρι 47' :10''

«Γεια σας παιδιά! ευχαριστώ που μείνατε μέχρι αργά [...] είσαι ένα απολίθωμα»

- Ποια αρμοδιότητα έχει ο επισκέπτης του σχολείου και τι ζητά από τους καθηγητές;

-Ποιος είναι ο τύπος του εκπαιδευτικού που θεωρεί ιδανικό, ποιο είναι το ιδανικό σχολείο κατά τη γνώμη του;

-Πως και με ποια κριτήρια αξιολογεί τις επιδόσεις του σχολείου; Εντοπίστε το λεξιλόγιο που υιοθετεί, ποιον επαγγελματικό χώρο θυμίζει πέρα από την εκπαίδευση;

-Πώς αντιδρούν οι καθηγητές και γιατί;

-Πιστεύετε ότι ο κινηματογραφιστής /σκηνοθέτης και ο σεναριογράφος υπερασπίζονται μια από τις δυο πλευρές και με ποια μέσα; Για παράδειγμα: Πώς κινείται η κάμερα, πού εστιάζει δείχνει από κοντά ή από μακριά τους ηθοποιούς, για πολλή ή για λίγη ώρα στην οθόνη και με ποιο αποτέλεσμα; Πώς συμβάλλουν οι ηθοποιοί μέσα από την ερμηνεία του ρόλου τους; (κινήσεις, χειρονομίες, εκφράσεις, βλέμματα, ύφος, φωνή, δηλαδή παραγλωσσικά και εξωγλωσσικά στοιχεία).

-Ποιες άλλες παρατηρήσεις έχετε; Βρίσκετε κοινά ή διαφορές με το σχολείο σας;

Αποστολή : Αφού συζητήσετε μεταξύ σας τα παραπάνω ερωτήματα και λάβετε υπόψη σας τις απόψεις που διατυπώθηκαν, μοιραστείτε σε δυο υποομάδες και ετοιμάστε από μια ιστορία με σκοπό να την αφηγηθείτε μπροστά στην κάμερα.

α. Αφηγηθείτε την 3^η σκηνή από την οπτική γωνία του επισκέπτη στο σχολείο . Προσπαθήστε μεταξύ άλλων να ερμηνεύσετε μέσα από την αφήγηση τη στάση που κράτησε.

β. Αφηγηθείτε τη σκηνή από την οπτική γωνία της καθηγήτριας ή του καθηγητή που αντιδρά. Προσπαθήστε μεταξύ άλλων να ερμηνεύσετε μέσα από την αφήγηση τη στάση που κράτησε.

Παρουσιάστε την στην τάξη , βιντεοσκοπήστε και δημοσιεύστε τα αποτελέσματα στο Edmodo.

Φύλλο 5

Τελειώνοντας ...

Ας ρίξουμε μια ματιά από τη αρχή στο σενάριό μας: ποια θέματα θίξαμε σε σχέση με το σχολείο; Με το σινεμά και το θέατρο; Μήπως θα είχε ενδιαφέρον να το παρουσιάσουμε στη σχολική μας κοινότητα; Αν ναι, ας κάνουμε ένα ακόμη βήμα:

Τελική αποστολή: Αποφασίζετε να παρουσιάσετε το σενάριο που μόλις ολοκληρώσατε σε μια εκδήλωση στο σχολείο, όπου θα καλέσετε τους γονείς αλλά και τους καθηγητές σας για να προβάλλετε αποσπάσματα από τα έργα και επιπλέον να παρουσιάσετε και τη δική σας οπτική μέσα από τις αφηγήσεις σας. Ενδεικτικά μπορείτε να δώσετε τον τίτλο: «πάμε σχολείο με... το σινεμά και το θέατρο» (επιλέξτε όποιον άλλο τίτλο επιθυμείτε). Δυστυχώς, ο Διευθυντής του σχολείου και οι περισσότεροι καθηγητές ισχυρίζονται ότι θα «χαθεί χρόνος», «οι εξετάσεις πλησιάζουν» και η «ύλη πιέζει», «μια άλλη φορά πιο οργανωμένα για να μη χαθούν και πολύτιμες ώρες μαθημάτων».

Εσείς επιμένετε... γι' αυτό ετοιμάζετε ένα κείμενο σε προσχεδιασμένο προφορικό λόγο όπου βάζετε τα δυνατά σας να τους πείσετε για την αναγκαιότητα αυτής της εκδήλωσης. Μπορείτε να αξιοποιήσετε τις ιδέες που ανταλλάξατε κατά τη διάρκεια του σεναρίου, την αξία του για το ίδιο το σχολείο, για σας, για την εποχή που διανύουμε, και ...τελικά τι θα πει χαμένος χρόνος στο μάθημα;. Παρουσιάστε το στην ολομέλεια το επόμενο δίωρο που θα συναντηθούμε...

Ζ. ΑΛΛΕΣ ΕΚΔΟΧΕΣ

Το σενάριο εναλλακτικά μπορεί να προσανατολιστεί στη σχολική πραγματικότητα πέρα από τα όρια του δυτικού πολιτισμού, να στρέψει, δηλαδή το ενδιαφέρον των μαθητών στα σχολεία του κόσμου και πώς αυτά απεικονίζονται μέσα από την τέχνη του σινεμά. Προς αυτήν την κατεύθυνση προτείνεται ενδεικτικά η προβολή της ταινίας *Ο βούδας λιποθύμησε από την ντροπή του*.

Η. ΚΡΙΤΙΚΗ

Την εφαρμογή του σεναρίου δυσκόλεψε ιδιαίτερα ο αριθμός των παιδιών του τμήματος – 26 άτομα – γεγονός που δυσχέραινε τη συνεργασία στο εργαστήριο αλλά και τη συνεργασία μεταξύ των ομάδων ακόμη και στην αίθουσα διδασκαλίας. Επιπλέον, οι μετακινήσεις των μαθητών από την αίθουσα στο εργαστήριο και αντίστροφα, διέκοπτε τη ροή του σεναρίου, κυρίως, γιατί τα παιδιά αναγκάζονταν να εργαστούν από τη μια ψηφιακά από την άλλη συμβατικά, με άνιση κάθε φορά κατανομή εργασιών και εργαλείων. Θα συνέβαλλε στην ομαλότερη εφαρμογή του σεναρίου, αν υπήρχαν σε σταθερή βάση σταθμοί εργασίας στη τάξη, ώστε να μπορούν τα παιδιά να εργάζονται σε κάποια συνέχεια. Κατά την εφαρμογή του σεναρίου, δόθηκε στους μαθητές ο λόγος για τον σχολικό γραμματισμό, την εκπαίδευση και αυτό αποτέλεσε κίνητρο για την ενεργή συμμετοχή τους.

Θ. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ανδριοπούλου, Ε. 2010. «Η Κινηματογραφική Παιδεία στην Εκπαίδευση», *περιοδ. Συχνότητες*, Τεύχος 10, Απρίλιος-Αύγουστος 2010, σελ. 15-20, <http://blogs.sch.gr/dertv/2011/01/06/%CE%B7-%CE%BA%CE%B9%CE%BD%CE%B7%CE%BC%CE%B1%CF%84%CE%B>

[F%CE%B3%CF%81%CE%B1%CF%86%CE%B9%CE%BA%CE%AE-%CF%80%CE%B1%CE%B9%CE%B4%CE%B5%CE%AF%CE%B1-%CF%83%CF%84%CE%B7%CE%BD-%CE%B5%CE%BA%CF%80%CE%B1%CE%AF/](#) [25 Απριλίου, 2014]

Αρχάκης, Α. & Β. Τσάκωνα. 2011. *Ταυτότητες, αφηγήσεις και γλωσσική εκπαίδευση*. Αθήνα. Πατάκης.

Gee, J. 2006. Ο γραμματισμός και ο μύθος του. Στο Χαραλαμπίδης, Α. (επιμ.) *Γραμματισμός, κοινωνία και εκπαίδευση. Πέντε μελέτες*. Θεσσαλονίκη: Ινστιτούτο Νεοελληνικών Σπουδών.

Guigue, A. 2009. *Des 400 coups à L'Enfant sauvage, éducation et instruction dans le cinéma de François Truffaut* <http://www.ac-creteil.fr/enseignements-mercredisdecreteil-videosimagesdelecoleaucinema.html> [25-04-2014]

Freire, P. 1985. *The politics of education: culture, power, and liberation* (D. Macedo, Trans.). South Hadley, MA: Bergin & Garvey.

Κουτσογιάννης, Δ., Μ. Παυλίδου & Ι. Χαλισιάνη. 2011. *Μελέτη για την αξιοποίηση των ΤΠΕ στη διδασκαλία της Νεοελληνικής Γλώσσας στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση: γενικό πλαίσιο και ιδιαιτερότητες*. Θεσσαλονίκη: Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας.
http://www.greeklanguage.gr/sites/default/files/digital_school/p3.1.2_glwssa_bthmia.pdf

Κουτσογιάννης, Δ. 2012. Ο ρόμβος της γλωσσικής εκπαίδευσης. Στο *Μελέτες για την ελληνική γλώσσα. Πρακτικά της 32^{ης} συνάντησης του Τομέα Γλωσσολογίας Α.Π.Θ.* Θεσσαλονίκη: ΙΝΣ.

Κουτσογιάννης, Δ. & Μ. Αλεξίου. 2012. *Μελέτη για τον σχεδιασμό, την ανάπτυξη και την εφαρμογή σεναρίων και εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων για τη διδασκαλία της Νεοελληνικής Γλώσσας στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση*. Θεσσαλονίκη: Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας.
http://www.greeklanguage.gr/sites/default/files/digital_school/anaptuxe_senarion

[- glossa deuterobathmia ekpaideuse..pdf](#)

Νικολούδης, Δ. 2013. Οι πολιτικές της διδασκαλίας και το πλαίσιο των αρχών της. *PEDAGOGY theory & praxis*, 8/2013. 101-108. [file:///C:/Users/Admin/Downloads/62-137-1-PB%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/Admin/Downloads/62-137-1-PB%20(1).pdf) [4-02-2015]

Sorin, C. 2009. *L'Esquive et Entre les murs* : la possibilité du dialogue entre élèves et enseignants. <http://www.ac-creteil.fr/enseignements-mercredisdecreteil-videosimagesdelecoleaucinema.html> [25-04-2014]